

Z OBSAHU	Jak se formoval polský katolicismus	04
	Úsilí o rasovou spravedlnost by mohlo přinést oživení zájmu o otázky práva na život	11
	Metafyzický rozměr sporu Bostock versus Clayton County	14

Foto: ©_Frantisek_Ingr / Člověk a Víra

Andělé strážní – utěšitelé na cestě utrpení a kříže

Bůh nám ve své lásce posílá anděly, aby nás ochraňovali a dává nám je jako průvodce na našich cestách, abychom se neporanili o kámen. Andělé nám pomáhají a ochraňují před mnohými nebezpečími, aniž bychom si to uvědomovali. Jsou nám nablízku nejen ve šťastných chvílích našeho života, ve kterých jsme obklopeni i dostatkem lidských přátel, ale jsou nám na blízku zvláště, když nastoupíme na cestu utrpení a kříže, kdy se mnozí přátelé vytrácejí a zůstáváme sami, opuštěni od všech. Andělé nás neopouští, oni jsou s námi, věrní příkazu, který jim Bůh dal, abychom se neporanili ani o kámen. Jsou při nás v rozhodujících chvílích, kdy zakoušíme hořkost a utrpení a toužíme po osvobození z tohoto utrpení, kdy podobně jako Pán Ježíš v opuštěnosti a hořké bolesti volá: *Otče můj, je-li možné, ať mne mine tento kalich.*

Pán Ježíš se v této nejtěžší chvíli rozhodl, že splní své poslání. Stane se smírnou obětí za lidstvo, které se rozhodlo pro hřích. V Jeho modlitbě je vyjádřena naprostá odevzdanost: *„Není-li možné, aby mne ten kalich minul, a musím-li jej pít, staň se tvá vůle.“* (Mt 26,42). Spasitel sám tlačil vinný lis a nikdo z lidí s ním nebyl (viz Iz 63,3) – Bůh však trpěl se svým Synem a posílá svého anděla, aby Mu podával kalich útěchy. V této rozhodující chvíli, kdy šlo o všechno a v rukou Trpitele se chvěl tajemný kalich, se otevřela nebesa a prozářila temnotu strašlivého okamžiku. Ke Kristu přistoupil mocný anděl, který přebývá v Boží přítomnosti a zastává místo padlého satana. Anděl nepřišel proto, aby vzal Kristu kalich hořkosti z ruky. Přišel jej ujistit o Otcově lásce a povzbudit ho, aby kalich dopil.

Podobně i my, když vyjádříme ochotu přijmout kalich hořkosti a s Pánem Ježíšem volat: *„Není-li možné, aby mne ten kalich minul, a musím-li jej pít, staň se tvá vůle.“*, pak i nám Bůh posílá anděly, aby nám podávali kalich útěchy, zakoušíme všestrannou útěchu a pomoc v událostech a i v lidech, které nám posílá, aby nás posilovali a společně proměňovali kalich utrpení v kalich požehnaní. Bůh nám posílá anděly, abychom nejen jejich pomoc a útěchu přijímali, ale také sami se stali anděly pro druhé a utěšovali je podobnou útěchou, kterou On utěšuje nás.

*ThDr. ICLic. Jiří Koníček
duchovní olomoucké diecéze
prezident Moravsko-slezské křesťanské
akademie a předseda Hnutí obnovy
duchovních tradic*

U příležitosti Dne české státnosti ocenil Senát biskupa Václava Malého

U příležitosti Dne české státnosti předal předseda horní komory Parlamentu ČR Miloš Vystrčil stříbrné pamětní medaile. Mezi oceněnými byl i pražský pomocný biskup Václav Malý.

Celkem 27 osobností, které vynikly ve svém oboru nebo přispěly k dobré pověsti České republiky v zahraničí, obdržely stříbrné pamětní medaile Senátu. Mezi oceněnými byl i pražský pomocný biskup Václav Malý, který převzal medaili za „nezdolný protikomunistický odboj a dlouhodobou podporu dodržování lidských práv a úsilí o péči o svobodu a demokracii“.

Ceremoniálu z iniciativy senátorů předcházela vůbec první mše svatá v senátních prostorách, kterou za českou společnost celebroid biskup Václav Malý ve Valdštejnské zahradě a zpěvem ji doprovodil Spirituál kvintet. Mons. Václav Malý pak požehnal i prostory Senátu.

Mimo biskupa Malého byl oceněn i někdejší předseda Senátu Jaroslav Kubera, Miroslav Kasáček a Luděk Navara

Foto: © M&P Cervení / Člověk a Víra

za badatelskou a publicistickou činnost při odhalování komunistické minulosti a dlouholetý představitel Konfederace politických vězňů Leo Židek, dále členové skupiny Spirituál kvintet či mezzosopranistka Magdalena Kožená a další.

Ocenění bylo udělováno už podeváté a jeho smyslem není konkurovat státním vyznamenáním, které koncem října uděluje nebo propůjčuje prezident republiky.

cirkev.cz

„Bůh bydlí v Holandsku“ – kniha o životě v sekularizované společnosti

„Jedině ten, kdo má osobní vztah k Ježíši, zachová víru,“ konstatuje kardinál Willem Eijk v knižním rozhovoru o každodenním životě v sekularizovaném Holandsku. Podle utrechtského arcibiskupa prožívá církev v této zemi jednu z největších krizí víry ve své historii. Sám však neztrácí naději. Odtud také titul knížky: „Bůh bydlí v Holandsku“.

Kniha podrobně ilustruje soumrak katolické víry v jedné z nejhrouběji sekularizovaných zemí světa. Ze 17 milionů obyvatel se k římské církvi hlásí necelých 3,5 milionu, z toho sotva 150 tisíc přichází pravidelně na nedělní mše. Každý měsíc se zavírají další kostely, přeměňované na restaurace, muzea či sportovní objekty.

„Důsledkem minulých ‚pokrokových‘ desetiletí revoluční generace 68 je to, že ani pastýři ani věřící už přesně nevědí, co

je podstatou jejich víry. Rozmáhá se hyper-individualismus a společnost je stále méně tolerantní vůči těm, kdo smýšlejí jinak, než jak káže vůdčí ideologie,“ konstatuje kardinál Eijk. Církev a víra byla v posledních letech zcela vyloučena mimo společnost.

„Kdo se otevřeně hlásí ke Kristu a má křesťanské názory například na manželství, sexuální etiku a ochranu života od počátku do přirozené smrti, je vnímán jako odrozenec vybočující z celku,“ říká utrechtský arcibiskup. Při analýze největších škod v místní církvi jmenuje postupné upouštění od svátostí a vytváření „vlastní liturgie“, při níž se například mešní čtení zastupovala libovolnými texty, stejně jako uplatňování „pokrokové morálky“. „Teprve až urovnáme věci ve svém vlastním domě, bude církev znovu schopná evangelizovat svět,“ dodává kar-

dinál Eijk.

Holandský primas nicméně spatřuje naději v nově se probouzejících povoláních, v mladé generaci, která skutečně hledá své místo v církvi a nespokojuje se s čímkoliv. Kdo nakonec zůstane v církvi? – ptá se utrechtský arcibiskup – „Kněží a laici z 68, z oněch chaotických let, kdy se šířily ultraprogresivní názory, už tu téměř nejsou,“ odpovídá a pokračuje: „Stále máme v Holandsku lidi, kteří skutečně věří, modlí se a mají osobní vztah s Ježíšem. Stáváme se církví z volby, kde lidé chtějí žít podle víry. Právě oni jsou naději na nový počátek církve v naší zemi,“ říká kardinál Eijk v knížce „Bůh bydlí v Holandsku“. Knižní rozhovor s ním vedl italský novinář Andrea Galli a vyšel v nakladatelství Ares.

Vatican News

„Bratři všichni“: Papež František 3. října v Assisi podepíše novou encykliku

Foto: Vojtěch Hlávka / Člověk a Víra

Papež František 3. října po mši svatě slavené v bazilice sv. Františka podepíše novou encykliku. Vzhledem k aktuální zdravotní situaci se obřad bude konat bez přítomnosti věřících.

Papež František navštíví 3. října italské město Assisi, aby tam podepsal novou encykliku.

V prohlášení, které bylo zveřejněno, ředitel tiskového oddělení Svatého stolce Matteo Bruni uvedl, že encyklika se bude nazývat *Fratelli tutti*, čili „Bratři všichni“, a bude pojednávat o bratrství a sociální náklonnosti.

Její název odkazuje na spisy sv. Františka: „Bratři, pozorujme všichni dobrého Pastýře, který podstoupil utrpení kříže, aby zachránil své ovce.“ (Napomenutí, 6,1: FF155)

Svatý otec přicestuje odpoledne do Assisi, kde bude slavit mši svatou u hrobu sv. Františka, po níž následně podepíše encykliku.

Návštěva proběhne v soukromí, bez účasti věřících.

Assisi jej s vděčností očekává

Domenico Sorrentino, biskup z Assisi, ve svém prohlášení napsal, že město

očekává papežovu návštěvu s „dojetím a vděčností“.

Dále uvedl, že „zatímco svět trpí pandemií, která mnoha lidem znesnadňuje život a v jejím důsledku se cítíme jako bratři v bolesti, neubráníme se pocitu, že se všichni potřebujeme stát bratry v lásce“.

„Toto gesto papeže Františka,“ uzavřel biskup, „nám dává další odvalu a sílu k novému začátku“ ve jménu bratrství, jež nás všechny spojuje.“

Ústřední téma jeho magisteria

Název papežovy nové encykliky připomíná ústřední téma jeho magisteria. 13. března 2013, večer po svém zvolení papežem, poprvé pozdravil svět slovy *fratelli e sorelle* – „bratři a sestry“.

Téma bratrství je přítomno i v jeho stálé náklonnosti k migrantům, ztělesněné v jeho pastorační návštěvě ostrova Lampedusa.

I to, že v roce 2019 v Abu Dhabi podepsal dokument o lidském bratrství, je dalším příkladem, že je papež František oddán šíření bratrské lásky.

Vatican News

SLOVO BISKUPA

Je běžnou lidskou zkušeností, že dva mladí lidé, kteří jsou dlouho spolu a rozumí si, se zamilují, zahledí se do sebe, stále na sebe myslí, až se nakonec rozhodnou vzít se, uzavřou manželství a slíbí si věrnost a lásku na celý život. Je to požehnaný přirozený proces, a tak by to mělo i vždycky být. Ale, žel Bohu, není... Podobný proces, ale ještě trvalejší, důležitější a hlubší, se dá pozorovat i ve vztahu duše k Bohu, k Nejsvětější Trojici. K tomu, aby se člověk zamiloval do Boha, musí ho mít také stále před sebou, musí s ním mluvit, navázat s ním osobní vztah. Kdo na něj často nemyslí (nebo vůbec), nemluví s ním, nesetkává se s ním (tedy nemodlí se...), i když je statisticky katolíkem, nemůže si ho zamilovat. Protože nestačí jen v Boha věřit, ale máme ho především milovat. Věřit můžeme rozumem, ale milovat celou svou bytostí, co se zkratkovitě vyjadřuje slovem srdce. A láska roste a upevňuje se jen častým setkáváním. Ježíš se Petra třikrát neptal, jestli v něho věří, ale jestli ho miluje... (srov. Jn 21,15–17) Víra se u věřícího předpokládá, ale ani to ještě plně nestačí... Ježíš chce slyšet, jestli ho miluje více než ostatní. A o to máme (i když to zřejmě nikdy plně nedosáhneme) usilovat celým svým životem. Příležitostí, kde to můžeme jasně projevit, jsou pokušení. Nevýhledávat je, ale postavit se rozhodně proti nim, když se ukáží. Současný svět a jeho kultura se snaží co nejvíce odstranit každou živou vzpomínku na Boží milost a jeho milosrdenství, na jeho působení. Dává přednost tomu, aby se křesťanstvo ukazovalo spíše jako jakýsi relikv minulé kultury, minulosti, a většinou o něm mlčí. Jedním z důsledků tohoto postoje je množství osamělých a smutných lidí i uprostřed vnějšího veselí a zábavy. Kdo však stále (často) myslí na Boha, nikdy se nemůže cítit osamělý a sám, natož smutný. Vždycky se nachází v nejlepší možné společnosti.

+Ladislav Hučko

Mons.ThDr. RNDr.
Ladislav Hučko, CSc.,
apoštolský exarcha
řeckokatolické církve

JAK SE FORMOVAL POLSKÝ KATOLICISMUS

„*Mesco dux Polonie baptizatur*“ (Měšek, kníže polský, je pokřtěn) byla poměrně lakonická fráze, jež roku 966 ohlásila přijetí křesťanství v Polsku, naprosto stěžejní okamžik polských dějin. Jak se totiž následně ukázalo, nejspíš žádná jiná země nemá své přežití tak těsně spjaté s činy katolické církve.

Pro Měška to bylo politické rozhodnutí. Všímal si, jaké výhody přineslo spojení s Římem jeho českým sousedům. Skutečně se mu podařilo zajistit Polsku bezpečí a určité postavení v křesťanském světě, nicméně obrácení obyvatelstva se během následujících pěti set let velká pozornost nevěnovala a koncem 16. století žmuďský biskup Melchior Giedroyc poznamenal, že ve své diecézi stěží najde „jediného člověka, který ví, jak se pomodlit nebo jak se pokřizovat“.

Katolíci tehdy představovali velmi malý zlomek populace, kterou tvořili také pravoslavní křesťané, protestanti, židé a dokonce i významný počet muslimů, přičemž všichni žili po staletí v souladu.

Snad tedy není překvapivé, jak malý vliv měla na Polsko ve srovnání s jeho sousedy reformace a protireformace. Calvinismus, luterství a další druhy protestantství do určitých částí Polska pronikly a nějaký zájem vyvolaly, nicméně nedošlo k žádné inkvizici a nikdo nebyl upálen ani nebyl za svou konverzi zbaven úřadu.

Tato neobvykle poklidná situace měla mnoho příčin a jednou z nich bylo, že mnozí polští katolíci, zejména kněží, sice necítili potřebu konvertovat, ale byli odhodláni prosazovat reformu církve, neboť je přitahovala možnost sňatků kněží, užívání národního jazyka v liturgii a přijímání pod obojí. Navíc vládnoucí šlechta moc církve sice nesla nelibě, ale domnívala se, že nepokoje by oslabily jejich vládu a přinesly by větší moc králi. Základním faktorem však byla polská oddanost politické svobodě. Příkladem tu je kardinál Stanislaw Hozjusz, pacifista, který v souvislosti s Marií Tudorov-

wikipedia.org

Kordecki uspěl a toto vítězství je považováno za jeden z největších zásahů Panny Marie v dějinách. 8. září 1717 byla Černá madona za účasti sto padesáti tisíc věřících korunována královnou Polska

nou varoval: „Nikdy nedopusťme, aby to v Polsku bylo jako v Anglii.“

Předpokládá se, že oproti více než pěti stům protestantů v Anglii jich v Polsku bylo popraveno maximálně dvanáct. Hozjusz s sebou také přivedl první jezuitu; otevřeli školy, které ve víře vzdělávaly žáky z nejrůznějšího prostředí. Jeden přední jezuita, Piotr Skarga, doufal, že polská šlechta nebude ke katolictví navrátna „silou či mečem, nýbrž ctnostným příkladem, vyučováním, rozpravou, mírným jednáním a přesvědčováním“. Měli pravdu: katolictví nakonec opravdu převážilo – pozvolna a téměř bez krveprolití.

Během protireformace také došlo k významné události, která jednotlivě

Poláky přesvědčila k tomu, aby se vydali směrem ke katolictví. Roku 1655 švédský král Karel X. Gustav zahájil invazi, zvanou Potopa, a rozpoutal tak jednu z řady polsko-švédských válek, které se odehrály mezi roky 1563 a 1721. Švédští protestantští vojáci katolické Polsko brzy zabrali, přičemž znesvěcovali kostely a plundrovali krajinu.

Přiblížili se ke klášteru Jasna Góra ve středověkém městě Čenstochová, poslední zbývající tvrzi a domovu ceněné ikony Černá madona. Převor Augustyn Kordecki s pouhými sedmdesáti řeholníky, hrstkou šlechticů a jejich služebníků a sto šedesáti pěšáky vedl hrdinný odpor proti drtivé převaze, kdy předem žehnal dělům, dělovým koulím, kulkám a sudům

střelného prachu. Kordecki uspěl a toto vítězství je považováno za jeden z největších zásahů Panny Marie v dějinách. 8. září 1717 byla Černá madona za účasti sto padesáti tisíc věřících korunována královnou Polska a od tohoto směru se už země neodvrátila.

Úloha církve nabrala na důležitosti během dělení Polska, k němuž docházelo během sto dvaceti tří let v 18. a 19. století. Když bylo Polsko různě rozdělováno mezi Rakousko, Rusko a Prusko, stala se církev jedinou organizací, která pokrývala všechny tři oddělené části. Sjednotila stát, který byl svými utiskovateli vymazán z mapy, uchovávala polský jazyk a kulturu a dodávala lidem naději. V rámci církve mohli lidé mluvit otevřeně a být sami sebou.

Myšlenka odporu proti nespravedlivé moci se poprvé v polských dějinách objevila mezi věřícími a duchovními, kteří začali prosazovat polskou identitu. To se pak stalo příkladem pro budoucí dění. Během 20. století, kdy Polsko za druhé světové války a komunismu čelilo dalším zkouškám, církev a hrdinské činy mnoha duchovních a věřících zachránily Polsko před jistou zkárou.

Velkým hrdinou druhé světové války byl v Polsku kardinál Adam Sapieha. Dodnes je připomínán pro svůj důvtip a statečnost, s jakými přelstil německé úřady: když zakázaly veškeré vyšší vzdělávání, postaral se o to, aby činnost krakovského teologického semináře pokračovala v suterénu arcibiskupského paláce ve Františkánské ulici.

Kardinál Sapieha poskytoval ilegální zázemí a ubytování duchovním, přičemž jedním z nich byl budoucí papež Karol Wojtyła. V jedné příhodě, která ilustruje jeho přímou a rafinovaný důvtip, se k němu na snídani pozval Hans Frank, generální guvernér Polska. Když mu arcibiskup naservíroval černý žitný chléb, zavařeninu z červené řepy a cikorkovou kávu, Franka údajně zarazila skrovnost nabídnutého pokrmu – na nic takového rozhodně nebyl zvyklý. Saphia mu na to řekl: „Nabízím vám, čím se bez možnosti volby stravuje lid okupovaného Polska;

Foto: wpolityce.pl

Velkým hrdinou druhé světové války byl v Polsku kardinál Adam Sapieha. Dodnes je připomínán pro svůj důvtip a statečnost, s jakými přelstil německé úřady.

jako biskup bych ze všeho nejmíň chtěl uvést své podřízené do problémů tím, že by museli shánět ilegální jídlo.“

Když se 16. října 1978 stal Karol Wojtyła papežem, Polsko bylo v troskách. Od roku 1945 bylo pod komunistickou nadvládou a dosud se nezotavilo z války. I církev trpěla režimem, který pronásledoval kněze a odstraňoval z veřejných míst kříže. Wojtylovo jmenování přineslo polskému lidu hrdost a novou naději i sebedůvěru jako národa. Když navštívil Polsko, jeho mše pod širým nebem navštívily statisíce lidí. To dodalo sílu a elán odborovému hnutí Solidarita, které pak roku 1989 osvobodilo Polsko od komunistické nadvlády.

Při úsilí církve o osvobození Polska od diktatury bylo mnoho kněží zabit. Avšak tehdejší hrdinství jednoho konkrétního mladého kněze, Jerzyho Popieluszka, nebude nikdy zapomenuto. Jeho kázání, která vysílalo Rádio Svobodná Evropa, byla vůči režimu silně kritická

a povzbuzovala lid k protestům. Pokusy o jeho umlčení selhaly a nakonec ho roku 1984 zavraždili tři důstojníci státní bezpečnosti, kteří pak byli skutečně usvědčeni, což byl tehdy v Polsku ojedinělý jev. Roku 2010 byl Popieluszko blahorečen jako mučedník.

Olenka Hamilton

11. září 2020

Catholic Herald

Přeložila Alena Švecová

Olenka Hamilton

Příspěvatelka pro Catholic Herald

POVYŠOVAT SE NAD DOBRO I NAD ZLO

O ezoterismu mocenských elit

Italský dominikán Antonio Olmi vyučuje systematickou teologii na teologické fakultě Emilia–Romagna v Boloni a vydává odbornou dvouročenku *Sacra doctrina*. Redaktor měsíčníku *Timone*, Lorenzo Bertocchi, si s ním přišel popovídat o teologickém pohledu na ezoterismus mocenských elit.

Hned u dveří mne překvapuje otec Olmi dotazem, zda jsem viděl film Stanley Kubrika *Eyes wide shut*? Odpovídám, že ano, a hned se ptám: Doopravdy existuje onen „paralelní“ a elitářský svět anebo je to pouze námět pro film?

„Inu,“ odpovídá otec Olmi, „stále mne udivuje jedna podrobnost v tomto filmu. Jeho režisér totiž zasadil exteriéry klíčové scény ezoterického rituálu na šlechtickou usedlost, patřící členu jednoho z nejvýznamnějších elitářských rodů světa, totiž Rotschildů. Patrně tedy chtěl ukázat, že mezi mocí a ezoterismem existuje určitá spojitost, která během dějin při různých příležitostech vychází najevo.

Nejedná se tedy o fantazii?

Určitě můžeme říci slovy slavného teologa, Romana Guardiniho, z jeho díla *Konec novověku*, publikovaného roku 1950, že novověk se rodí s apostazií. Středověký svět spatřoval ve svém středu Boha, ten nyní se soustřeďuje na člověka. Můžeme mluvit rovněž o zpohanštění západního světa, ve kterém se člověk vydal hledat mýtické posvátno a pokouší se stoupat do nebe sám. Myslím, že tuto atraktivitu mezi elitami západního, zejména anglosaského světa, i zpohanštělý svět je možné pokládat za realitu.

Jaké povahy je tento typ elit?

Přináležitost, ať kulturní, ekonomická, sociální či politická vyvolává někdy radikální pocit nadřazenosti. Nejde o pocit výjimečnosti v nějakém zvláštním oboru nebo v určité, přesně vymezené činnosti, nýbrž přesvědčení o mimořádném „on-

Foto: Aleksandar Cvetanovic / Unsplash

teologickém“ talentu, který některé lidi bytostně odlišuje od jiných, takže dosahují výsledků překračujících průměr právě na základě přináležitosti k jiné než běžné kategorii lidí.

To působí dojmem jakési úporné sebeúcty?

Takovéto sebevědomí však vzniká takzvaným „probuzením“, což je zážitek posvátna, spadajícího do symbolického rámce určitých poznatků a rituálů. Ovšem ezoterického rámce, který je nedostupný běžným lidem a jímž se vstupuje do dimenzí nadřazených realitě.

Má to nějaké důsledky, které si mohou ověřit běžní smrtníci?

Ti, kdo jsou „iniciováni“ v těchto dimenzích, jsou si jisti přinejmenším dvěma věcmi. První je pocit, že stojí nad dobrem i nad zlem, jak se obecně chápou, a tudíž také nad zákony státu. Druhou je moc i povinnost řídit osudy lidstva a vést ho ke vzdáleným cílům, které ovšem nejsou pochopitelné pro běžné lidi.

Opravdu elitní „loutkáři“, oddaní ezoterismu, jsou často docela neznámí. Proč je tomu tak?

Úspěch dosažený v nejrůznějších oblastech lidského života může přimět lidi, aby věřili, že jsou „ontologicky“ mimořádní, a iniciace „probuzení“ je v tomto

postavení utvrzuje. Čím více se stoupá po stupních iniciace, tím větší je osvobození od vazeb vlastních běžnému lidskému životu a slábne také touha po přímém zapojení do aktivit, jimiž se zaobírají běžní lidé.

Znamená to tedy, že tito „vyvolení“ se považují za natolik nadřazené, že světský úspěch a věhlas je něco, s čím by si nešpinili ruce?

Ano. Iniciované osoby nižších stupňů, považovaných světem za „výjimečné“, jsou pouze začátečníky na cestě ezoterické dokonalosti. Zabývají se kulturou, ekonomikou a politikou pod vedením představených z iniciační hierarchie, jež je řízena „neznámými vůdci“, v nichž pouze křesťanský pohled dovoluje s jistotou zahlédnout padlé anděly.

Tady je, myslím, nezbytné pomoci si při interpretaci evangeliem...

Evangelium je přesný opak každé ezoteriky – řekněme takřka geometrický opak – protože připouští hierarchickou povahu reality, avšak považuje ji za participaci na dokonalosti Boha. „Toho, jenž dává všemu pohyb, sláva vesmírem proniká a zaskvívá se, v té části víc a jinde méně žhavá,“ jak začíná Dantův *Ráj*. Snaha být lepšími nás vede po stupních dokonalosti stále výš, až k dosažení svrchovaného Dobra, ve kterém všechna stvořená dob-

TRADICE OTCŮ

ra mají svůj původ. Problémem ezoteric-
kých elit je skutečnost, že berou tragicky
vážně ponoukání starozákonního Hada,
tedy víru, že zbožštění dosáhne člověk
neposlušností k Bohu, zaujetím Jeho mís-
ta v rozhodování o tom, co je dobro a co
zlo, a „stoupá“ potom k nebi „přivlastňo-
váním si“ stupňů dokonalosti.

Co je tedy správná cesta?

Ta opačná. Na ní je jen posvěcující mi-
lost, kterou nám Bůh milosrdně uděluje,
aby nás přivedl k okoušení svrchované
blaženosti a účasti na životě Nejsvětější
Trojice podle slov sv. Atanáše: Bůh se stal
člověkem, aby se člověk stal Bohem.

**I bezvěrec se může domnívat,
že moc a peníze jsou opravdu
nástrojem zla. Je tomu tak?**

Zbožštění, o které se „iniciování“ po-
koušejí, může být maximálně jen „an-
gelizací“ čili připodobněním se při-
rozenosti padlého anděla, jak nabízí
Satan Ježíšovi: „to všechno ti dám, jestliže
padneš a budeš se mi klanět“ (Mt 4,9).
Nejvyšší z dober, které démon může
člověku přislíbit, však nespočívá v par-
ticipaci na andělské přirozenosti (což
by mohl udělit pouze Bůh), nýbrž ve
sdílení určitých schopností, které z ní
vyvěrají. Největší a nejvíce vytouženou
schopností, kterou dovedou padlí andě-
lé sdílet s lidskými bytostmi, je poznání.
Vyprávění Randolfa Cartera, románové
postavy spisovatele Howarda Phillipse
Lovecroфта (1890–1937), popisuje
velmi dobře podmanivost netušeného
rozšíření těchto poznávacích horizon-
tů, jimiž „neznámí vůdci“ obdarovávají
lidi, kteří se podvolují jejich vedení. Ne
všichni lidé jsou však tak vyvinutí, že
by kladli získané vědění na první místo,
ne všichni mají odvahu prohlásit spolu
s Dantovým Odysseem: „žít nemáte, jak
žije zvíře, však především dbát pozná-
ní a ctností“ (Peklo, 26). A tak démon,
který prahne po tom, aby lidská stvoře-
ní odloučil od Stvořitele, slibuje lidem
jiné dary: moc a bohatství, jež dovedou
svádět bezprostředně a zkazit snadno
i méně zdatné.

Dobývá je snadnými prostředky...

„Ano. Vlastního cíle však Satan dosahu-

je, teprve když člověk přestane pokládat
bohatství a moc za dar, a začne je pova-
žovat za důsledek svojí nadřazenosti nad
ostatními, tedy svojí ‚exkluzivity‘, protože
tako jej neřest pýchy zkazí úplně, a „hle-
dač sebezbožštění“ se stává protějškem
Boha.“

**Otče Olmi, nemyslíte, že církev
nechává tento typ bádání a bdění
ležet ladem? Jak to napravit?**

„Víte, problém je to složitý. Lidé, o kte-
rých mluvíme, nejsou „obyčejní hříšníci“.
Jsou to velice nadaní lidé, jejichž silná
touha vyniknout, byla-li by správně za-
měřena, by je mohla přivést ke svatosti,
avšak svobodně a dobrovolně si zvolili
cestu vyznačenou starodávným Odpůr-
cem. Je nevyhnutelné, že tento radikální
odpor vůči Bohu, plynoucí z touhy po
„sebezbožštění“, je přivede ke stejně ra-
dikálnímu odporu proti Kristu a církvi.
Jejich antikristovská bitva používá ty nej-
subtilnější strategie „synů tohoto světa“,
kteří „jsou k sobě navzájem prozíravější
než synové světla“ (Lk 16,8) a navíc jsou
řízení „neznámými vůdci“. Církev více-
krát upadla do jejich léček. Stačí připom-
nout případ Léo Taxila (1854–1907),
který přišel v 19. století ve Francii se
smyšlenými obviněními proti zednářství.
Jeho umně sestaveným nesmyslům ně-
kteří církevní hodnostáři přizvukovali,
což přivedlo církvi obrovskou diskredi-
taci a podkopalo mnohé pravdivé anti-
zednářské postoje.

**Znamená to tedy, že církev dělá
dobře, když stojí stranou?**

„Ne. Chci říci, že je moudré, pokud se
církev nepouští do otevřeného boje proti
„iniciovaným“ elitám, protože jej nelze
vést lidskými silami. Je však zapotřebí
umocňovat víru v Ježíše Krista Krále, za-
svěcení se Marii, která Hadovi rozdrtila
hlavu, a nadále bez pošetilého optimismu
i hloupé naivity šířit rozumné povědomí
ohledně existence a způsobů fungování
elit, které historicky anticipují apokaly-
ptický příchod Antikrista.“

Rozhovor pro italský měsíčník Timone
(č.198/ settembre 2020)
Přeložil Milan Glaser
Vatican News

**Ze spisu „O jednotě církve“
(De catholicae Ecclesiae unitate),
nejobsáhlejšího díla sv. Cypriána,
biskupa a mučedníka (†258)****Caput XVII.
Schismatici fugiendi sunt**

Nás však přeče ať nerozechvívá a ne-
mate nesmírná a náhlá zrada mno-
hých, ale spíše naši víru, při vědomí
předpověděné pravdy, ať posiluje.
A jako někteří už začali být takovými,
jak to již dříve bylo předpověděno,
tak ať se mají před podobným na po-
zoru ostatní bratři, neboť i toto bylo
již dříve předpověděno, jak poučuje
Pán: „Proto i vy se mějte na pozoru,
hle, předpověděl jsem vám vše.“
(Mk 12, 23)

Prosím vás, bratři, varujte se
takových lidí, vyhýbejte se záhub-
ným řečem jako nakažlivému moru
a neposlouchejte jich, jakož psáno jest:
„Opleť své uši trním a neslyš jazyka ni-
čemného.“ A opět: „Dobré mravy kazí
zlé rozhovory“ (1Kor 15, 33); že jest
takovým se vyhýbat, poučuje a vybízí
nás Pán: „Slepí jsou vůdcové slepých.
Vede-li slepý slepého, oba padnou do
jámy.“ (Mt 15, 14) Jest třeba se od-
vrátiti a prchat před každým, kdo od
Církve odpadl. Jest to převrácenec
a hříšník, sám od sebe odsouzený.
(Tt. 3, 11)

Či se kdo domnívá, že jest s Kris-
tem, když proti kněžstvu Kristovu
útočí a od společenství kléru a lidu
se odlučuje? Nosí zbraně proti Církvi,
proti plánům Božím bojuje. Nepřítel
oltáře protivník Kristovy oběti, místo
víry věrolomný, místo pobožnosti sva-
tokrádce; neposlušný sluha, bezbožný
syn, nepřátelský bratr, pohrdnuv bis-
kupy, opustiv kněžstvo Boží, odvažuje
se postavit jiný oltář, jinou modlitbu
nedovolenými slovy se modliti, lživými
obětmi zlehčovati pravdu oběti Pána,
a odvažuje se nevědět o tom, že ten,
který pracuje proti Božím zřízení, je
trestán za svou nerozvážnou opováž-
livost božským trestem.

JAK MŮŽETE JAKO FYZIK PŘIJÍMAT NANEBEVZETÍ?

Jako fyzik a kněz dostávám někdy otázku, jak mohu přijímat učení církve o zázracích a zjevené nauky, jako například o Nanebevzetí Panny Marie. Vždycky odpovídám: „A proč ne?“ Fyzika se zabývá tím, co se děje v povětšinou celkem jednoduchých soustavách v přírodě. Nemá však co říci o Božích skutcích, které přesahují řád přírody, použijeme-li definici zázraku od Tomáše Akvinského (*Suma proti pohanům* 3.103; *Suma teologická* 1.110, čl. 4).

Jestliže chytím padající jablko, přeruším přirozený průběh fyzikálních zákonů, a tak není důvod domnívat se, že všemohoucí Bůh nemůže také zasáhnout a způsobit zázrak. Moderní fyzika dramaticky rozšířila naši představivost ohledně toho, co je možné i bez božského zásahu. Například s námi může koexistovat a skutečně takto existuje mnoho věcí bez toho, že by na nás měly nějaký účinek, jako například sto trilionů neutrin, jež každou vteřinu procházejí každým z nás. To ilustruje, jak by blízko nás mohly existovat celé světy, i kdyby byly běžně nedostupné a neregistrovali bychom je. Nejenže tedy fyzika zázraky nevylučuje, ale navíc nám průprava a zkušenosti fyziků pomáhají přivykat mimořádným a neobvyklým jevům.

A co metafyzika, tradičně chápaná jako záležitost, jež zbyly po studiu fyziky a dalších předmětů? Z tohoto hlediska hlavní závěr (Žalm 16,10), který platí i pro fyzické vzkříšení Ježíše Krista (Sk 2,27), zní, že tomu, co je zcela prosté zla, nepřísluší rozklad. Vzhledem k tomu, že Maria byla nejen bezhříšná, ale také plná milosti (Lk 1,28) a nosila ve svém lůně samotného Boha, je dávno vnímáno jako nepřijatelné, že by se její tělo mělo běžným způsobem rozložit.

Naše teologie však učí, že při nanebevzetí Panny Marie nešlo jen o uchování jejího těla, nýbrž že Bůh vyzvedl její tělo a duši do nebe. V dokumentu *Munificentissimus Deus* papež Pius XII. 1. listopadu

Palma Vecchio: Nanebevzetí Marie (1512–1514)

1950 vyhlásil, že „neposkvrněná Bohorodička a ustavičná Panna Maria, když se uzavřel běh jejího pozemského života, byla vzata s duší i tělem do nebeské slávy“. Svatý otec tu čerpal z tisíciletí argumentů, svědectví kostelů a liturgií zasvěcených nanebevzetí i z archy úmluvy, symbolu Marie ve Starém zákoně, o níž se píše, že byla vzata do nebe (Ž 132,8; Zj 11,19 – 12,1). Otázku, zda Maria skutečně zemřela, nebo ne, sice katolicismus nadále ponechává otevřenou, ale některé starší katolické praktiky stejně jako pravoslavné církve hovoří o nanebevzetí jako o „zesnutí Matky Boží“. Tento jemný výraz, evokující usnutí, podtrhuje, že Maria byla uchráněna bolestí smrti.

Proč je tedy pro nás toto učení důležité? Pokud se nanebevstoupením stal Ježíš Kristus mostem mezi zemí a nebem, pak nás nanebevzetí Panny Marie učí, že jedna stvořená lidská bytost, její tělo a duše, již po tomto mostě přešla jakožto

příslib budoucího všeobecného vzkříšení. Navíc Mariino nanebevzetí podtrhuje poučení z Kristova nanebevstoupení, a sice, že svatí nemají zůstat jako duše bez těla, nýbrž budou vzkříšeni do místa, nikoli pouze stavu, věčné radosti.

Andrew Pinsent

14. srpna 2020

Catholic Herald

Přeložila Alena Švecová

Fr. Andrew Pinsent
výzkumný ředitel Centra pro vědu a náboženství Iana Ramseyho

BŮH PERIFERIÍ

Fiktivní filosofické rozhovory o nefiktivních problémech

N: Nedávno jsem narazil na článek, který pojednával o důkazu existence Boha. Jeho autor se zřejmě inspiroval starým Aristotelovým postupem, neboť k závěru argumentu dospěl analýzou pohybu. Nevěřil jsem svým očím! Jak může vůbec někdo v 21. století bez uzardění předkládat tzv. kosmologický důkaz existence Boha, který je založen na Aristotelově představě světa? Takový člověk musel zcela ztratit kontakt s realitou a zůstal svým myšlením vězet v době, od níž nás dělí více než 2000 let. Nedovedu si představit, že by do práce jezdil autem a přitom uvažoval tak zaostale. Patrně cestuje na koni nebo oslu. Ne-li, se chová jako schizofrenik. Užívá výhod zprostředkovaných moderní vědecko-technickou revolucí a myslí jako primitiv.

F: Uniká mi, co chceš říct. Já v tom žádnou schizofrenii nevidím. Mohl bys mi to vysvětlit podrobněji?

N: Ty nevíš, k čemu vedla vědecko-technická revoluce v západním myšlení? Rád tě o tom poučím. Začala se vydáním Koperníkova spisu „De revolutionibus orbium coelestium“ v roce... Tím dostalo staré aristotelsko-ptolemajovské geocentrické pojetí světa první úder, který společně s dalšími vedl k jejímu konečnému zhroucení. Thomas Kuhn poznamenal, že Koperník svou heliocentrickou teorii „vykázal člověka ze středu vesmíru“. Najednou se ukázalo, že člověk není středobodem a vrcholem kosmu. Když se pak postupně zjišťovalo, jak je vesmír obrovský, význam člověka v něm se souvztažně s novými objevy zmenšoval a tíhnul prakticky k nule. Smrtnou ránu tak obdrželo i křesťanské učení o člověku. Podle staré geocentrické představy byl člověk velmi důležitou bytostí obývajícím samotné jádro kosmu a proto byl předmětem zájmu i samotného Boha. Jestliže Tvůrce umístil člověka s jeho Zemí do tak výsadního místa ve vesmíru, byl z toho význam rozumného živočicha jasně patrný. Alespoň tak se to zdálo křesťanským myslitelům. Vtěle-

Foto: Free-Photos / Pixabay

ní Boha v lidských dějinách mělo proto v tomto kontextu uspokojivé logické vysvětlení. Spasitel vyšel vstříc tvoru, který stál v samotném středu kosmického dění a zaujímal špičku pyramidy hmotné skutečnosti. Koperník a po něm další vědci dokázali, že je to všechno zásadně jinak. Člověk byl nejprve odsunut mimo centrum pohybů planet sluneční soustavy a následné objevy ho vytlačovaly stále více na okraj kosmické skutečnosti. Jeho bezvýznamnost se vyjevovovala se vzrůstající a hrozivou intenzitou. Od určitého momentu již bylo absurdní si myslet, že vesmír byl stvořen pro člověka, že děje v něm se odehrávají kvůli němu, že by se nějaký Bůh osobně angažoval na ztraceném prášku-Zemi v nekonečných prostorách univerza. Pro mnohé věřící to musel být strašlivý šok a zhroucení jejich víry mělo podobu existenciálního kolapsu. Tváří v tvář těmto skutečnostem se křesťanská víra sesypala jako domeček z karet jednou provždy. Většina věřících však tyto skutečnosti vůbec nevzala na vědomí a žijí naivně i nadále v souladu s učením, o jehož falešnosti svědčí celý vývoj moderního vědeckého poznávání světa. Když tedy čtu rádoby důkazy exi-

stence Boha inspirované starou aristotelskou kosmologií, nevím, zda se mám smát nebo plakat. A o křesťanské iluzi se už nemá vůbec smysl vyjadřovat.

F: Asi bys měl plakat. Je velmi smutné, jak naivně interpretuješ důsledky moderní vědecko-technické revoluce pro přirozené poznání existence Boha a pro křesťanské pojetí lidského života.

N: Pokud to vidíš takto, pak je to opravdu tristní. Ale plakat nad tebou nebudu. Maximálně tě mohu upřímně politovat.

F: Toho není třeba. Abych se přiznal, nechápu základní logiku tvého výkladu, který kopíruje standardní chápání důsledků vědecko-technické revoluce ve vztahu k přirozené i křesťanské teologii. I já jsem četl nemálo pojednání, která byla sepsána v tom samém stylu, v jakém jsi přestavil svůj názor. Jde ovšem o fatální omyl. Mohl bych ti to ukázat v několika rovinách, ale nyní se zaměřím na tebou zmíněné důsledky vědecko-technické revoluce pro křesťanskou víru. V čem onen omyl spočívá? V předpokladu, podle něhož činnost Boha závisí na velikosti a důležitosti člověka, která se musí projevat v zcela určitých kosmic-

kých souřadnicích – třeba právě v geocentrické podobě vesmíru. V této logice pak snadno vyplývá umenšení až zničení významnosti člověka jeho odsunutím na periferii nezměrných kosmických prostor se všemi následky, které jsi před chvílí popsal. Tato představa je ovšem naprosto iluzorní. Židovské a křesťanské náboženství je kreacionistické, tzn. že chápe Boha jako Tvůrce, který vesmír nevytvořil uspořádáním nějaké preexistující hmoty či energie, nýbrž učinil ho skutečně „od základu“ – vyvedl ho z ni-

coty do existence. Nyní bych ti sérií důkazních kroků mohl prokázat, že taková tvůrčí Moc musí být nutně nekonečná a vůbec bych přitom nepředpokládal nějakou geocentrickou koncepci kosmické reality. Tím tě ale nebudu obtěžovat. Stačí jen připomenout, že křesťané v nekonečnost Tvůrce věří, je to součástí jejich teologie. Co to znamená? Například to, co se můžeš dočíst ve starozákonní knize Moudrosti: „Pane, celý svět je před Tebou jako prášek na vahách, jako kapka rosy, která zrána padá na zem“ (Mdr., 11,12).

V této optice se celá tvá interpretace důsledku pádu geocentrismu pro křesťanské pojetí světa jeví skutečně absurdně. Je-li totiž svět před Bohem „jako prášek na vahách, jako kapka rosy, která zrána padá na zem“, pak je z těchto slov jeho nepatrnost, a chceš-li, bezvýznamnost – ve srovnání s věčnou nekonečností Boha – více než patrný. Je proto mylné se domnívat, že „důležitost Země a člověka“ je motivem, který řídí jednání Tvůrce vzhledem k nim. Je úplně jedno, v jaké pozici vesmíru se Země nalézá – zda v jeho středu či na jeho okraji. Celý vesmír je totiž před Bohem něčím tak nepatrným, že někteří středověcí myslitelé neváhali použít termínu *prope nihil* – téměř ničím. Argumentace, kterou jsi předvedl, je tudíž neplatná a existenční otřesy, které mnohé křesťany zasáhly po vstupu vědecko-technické revoluce na scénu západního světa, nebyly nevyhnutelné. Stačilo se dobře zamyslet nad vnitřní povahou křesťanského učení a důvody tragického světobolu by se ihned rozplynuly.

N: Takto jsem o věci nikdy neuvažoval. Jak je možné, že samotní křesťané nevidí problém podobně jako ty. Četl jsem výklady švýcarského teologa Hanse Kuenga a ten demontuje hlavní pilíře tradiční křesťanské víry kromě jiného právě s odkazy na výsledky moderní vědeckotechnické revoluce.

F: Hans Kueng je asi tak dobrým filosofem a teologem jako já seismologem. Stačí si přečíst jen pár jeho řádků a už se naráží na vážné nekonzistence. Ale o tom snad někdy jindy. Je třeba dokončit naši debatu zohledněním dalších důležitých momentů. Když se zamyslíš nad povahou křesťanského učení, záhy zjistíš, že Tvůrce svým jednáním člověku neustále připomíná základní ontologickou pravdu o bytostné propasti, která je vzájemně odděluje. A to i v případě, kdy Nekonečno vstupuje do styku s konečnou lidskou realitou. Na stránkách Starého zákona se dozvídáme, že k tomu nedošlo způsobem, který bychom očekávali. V dějinách lidstva to prakticky vždy bylo tak, že „božské“ bylo spojováno s mocí a výsostností. Božští byli faraóni, králové a vládci velkých říší. Božské se hledalo na vrcholech společenské hierarchie. Čím větší důležitost člověka,

KURZ TEOLOGIE V PRAKTICKÉM ŽIVOTĚ

Celoživotní vzdělávání v křesťanském učení vychází z nutnosti poznávat křesťanskou nauku v celé její hloubce a šíři, které vede k plnosti poznání a naplňování ve svém životě v církvi a ve světě. Pravidelné celoživotní vzdělávání v křesťanském učení je zaměřené k rozvíjení základních náboženských znalostí a poznání nauky církve reagující na aktuální problémy a témata.

CMKA nabízí v akademickém roce 2020/2021 KURZ TEOLOGIE V PRAKTICKÉM ŽIVOTĚ, který je specifickou součástí celoživotního vzdělávání v křesťanském učení a nauce církve.

I. KURZ Z OBORU CÍRKEVNÍCH DĚJIN: KATOLICKÁ CÍRKEV V PŘELOMOVÝCH UDÁLOSTECH ČESKOSLOVENSKA V LETECH 1918–1989

Přednáší: ICLic. Jiří Koníček, Th.D.

Kurz proběhne během 5 setkání v zimním semestru akademického roku 2020/2021 (říjen – listopad 2020)

Kdy: každý čtvrtek (15. 10., 22. 10., 29. 10., 5. 11., 12. 11.) od 16:30 do 18:00 hodin

Kde: KLUB CMKA, sál Wurmova 11, Olomouc

II. KURZ: ÚVOD DO NAUKY VÍRY A KŘESŤANSKÉHO UČENÍ

Přednáší ThLic. Josef Mikulášek, Ph.D.

Kurz proběhne během 6 setkání v zimním semestru Akademického roku 2020/2021

Kdy: každý čtvrtek od 18:30 do 20:00 hodin od 19. 11. – 10. 12. 2020 a 7. 1. – 14. 1. 2021

Kde: Stojanova kolej – sál: Mariánská 852/9, Olomouc

Kurz vychází vstříc potřebám poskytnout celoživotní vzdělávání laikům a zájemcům o křesťanskou nauku v regionu na dostupných místech pro širší generační okruh. Vzdělávání v Klubech křesťanské akademie poskytují odborníci formou přístupnou širší laické veřejnosti a má charakter osobnostního rozvoje v prohlubování nauky víry o poznání teologických a příbuzných oborů. Garantem projektu je P. ThDr. ICLic. Jiří Koníček, Th.D., prezident CMKA.

Přihlášky do 10. 10. 2020 pro Kurz Církev v historii ČSR a do 10. 11. 2020 pro Kurz Úvod do nauky víry pošlete poštou na adresu: CMKA, Wurmova 11, 779 00 Olomouc nebo elektronicky: mksa@mksa-akademie.cz.

tím větší aura božskosti ho obklopovala. Starý a Nový zákon jsou v tomto směru mnohem realističtější, poněvadž se v nich projevuje pravá povaha poměru svět člověka – Tvůrce. Jak jsme viděli, před Ním není veliký ani celý vesmír, natož pak nějaký upachtěný pozemský červík. Starý zákon to podává tak, že si Bůh pro své záměry vyvolil Abraháma. Tedy žádného vládce, žádnou výsostnou osobnost, nýbrž obyčejného pastevece z východních stepí. Podobná série Jeho voleb se pak v dějinách Izraele opakuje mnohokrát – Jákob, Josef, Mojžíš, David atd. Všichni byli povoláni ne z trůnů a paláců, ale z nízkých poměrů.

N: Nejsem znalec Bible, ale pokud vím, Mojžíš byl vychován ve faraonově paláci a David byl králem Izraele.

F: Ano, ale Mojžíš se svých výsad vzdal, aby se postavil do služeb Božího plánu a David byl nejprve také pastevec – teprve následně byl zvolen za krále podle zásady „povýšení ponížených“. V Novém zákoně se na této logice Božího působení nic nemění – Panna Maria je bezvýznamná izraelská dívka, která byla vyvolena „pro veliké věci, které ji učinil Ten, jenž je mocný“. Sám Kristus ukazuje, že výsostnost Boha je něco zcela jiného, než co se tradičně spojovalo s božstvím. Rodí se v jeskyni či chlévě, žije v neznámém Nazaretě, stojí v řadě penitentů na březích Jordánu a čeká na Janův křest, stýká se s lidmi na okraji tehdejší společnosti, myje svým učedníkům nohy, prohlašuje se za jejich služebníka a nakonec za ně nabízí svůj život jako výkupnou oběť. Argumentovat tedy pádem geocentrismu jako důvodem pro zhroutilí křesťanské víry, je ve světle skutečné povahy křesťanství holý nesmysl. Křesťanský Bůh je Bohem periferií. Celou záležitost je třeba úplně obrátit. Geocentrické pojetí světa křesťanskému pojetí skutečnosti vůbec neodpovídá. Fakt, že bylo moderní vědou překonáno, je krokem k usouladnění povahy reality s křesťanským učením. Čím více se bude ukazovat, jak nepatrná je pozice člověka ve vesmíru, tím lépe pro křesťanské poselství.

N: Kdybych byl křesťanem jako ty, s úlevou bych si oddychl. Po tvém výkladu se ve mně něco hnulo. Jako bych alespoň nakrátko zakusil, jak fascinující

Foto: Sander Weeteling / Unsplash

Děkuji Ti Bože, Otče nebe a země, že jsi tyto věci odhalil maličkým.

je mít víru, o níž jsi právě hovořil. Už chápu, proč se s takovým podezřením díváš na dnešní teology, kteří volají po dekonstrukci víry ve jméno požadavků dnešní doby, k nimž fenomén moderní vědy bezesporu patří.

F: Ano, z takových pseudoteologů je mi smutno. S vnitřní povahou křesťanství se mýjí, a přitom své oponenty častují nelichotivými jmény. Když jsem nedávno napsal kritiku na názory jednoho našeho známého teologa–historika, zahrnul mě horou sprostých invektiv. Navenek působí slušně, ale v osobní korespondenci ohazují masky. Tak se chovají naši oficiální učitelé dialogu a tolerance. Chtějí držet krok s dobou a ztrácejí ho s poselstvím spásy. Vykládají, že v době mobilních telefonů nemůžeme chápat křesťanství jako před érou vědecko–technické revoluce. Místo modlitby breviáře asi posílají Bohu sms–ky. Pravdou je ale opak jejich stanoviska. Vědecko–technický pokrok stále více ukazuje, že staré křesťanské učení je nadčasově pravdivé. Logika

vztahu Nekonečně dobrého Tvůrce k člověku odhalená v Písmu není tak kolísavá, aby nebyla v celé své povaze patrná těm „nejmenším“ z každé historické situace. Ti „velcí a významní“ to mají mnohem těžší. Zmíněný teolog–historik se o mně vyjádřil i jako o bezvýznamném pisálkovi, s nímž nehodlá diskutovat. Imponuje mu tedy významnost a uznání. Myslím, že právě takoví lidé by se měli vážně zamyslet nad slovy, na které již možná někdy narazili: „Děkuji Ti Bože, Otče nebe a země, že jsi tyto věci odhalil maličkým“.

Roman Cardal

PhDr. Roman Cardal, Ph.D., filosof

VINICÍ JE BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ

4. října – 27. neděle v mezidobí, Evangelium – Mt 21,33–43

Origenes

Anebo když se jim Pán, který s nimi byl přes den v oblaku a v noci v ohnivém sloupu, poté žádným způsobem nezjevil. U Izajáše se tedy vinicí označuje židovský národ a hospodářova hrozba směřuje proti vinici. V evangeliu se však neobviňuje vinice, ale její nájemníci. A v evangeliu je vinicí Boží království, tedy nauka vložená do Písma svatého; úrodou vinice je pak lidský život, kterému se nedá nic vytknout. Plot, kterým je vinice obehnaná, je litera Písma, aby nikdo vně neviděl plody, jež mají zůstat ve skrytosti. Lisem je ve vinici hloubka Božích výroků, do kterých vlévají své snahy jako ovoce ti, kterým tyto Boží výroky prospěly. Postavená věž je slovo o samotném Bohu a Kristových činech lásky. Tuto vinici odevzdal nájemníkům, tedy lidu před námi – kněžím i laikům. A odcestoval, čímž dal příležitost vinohradníkům. Blíží se čas sklizně, každému jednomu i celému lidstvu. Prvním časem života je dětství, tehdy vinice neukazuje nic, jen snad to, že má životní sílu. Když však pak dokáže mluvit, je čas vyhnat pupeny. A jak dozrává duše dítěte, tak i vinice (čili Boží slovo), a po dozrání přináší vinice úrodu lásky, radosti, pokoje apod. Čas sběru se však někdy přibližuje i lidu, který přijal zákon skrze Mojžíše.

Jeroným

„Zbili“, například Jeremiáše, „zabili“, například Izajáše, a „ukamenovali“, například Nabota a Zachariáše, kterého zabili mezi chrámem a oltářem.

A jejich dalšími slovy „to je dědic“ Pán jasně dokazuje, že židovská knížata neukřižovala Božího Syna z nevědomosti, ale ze závisti. Pochopili totiž, že to jemu Otec skrze proroka řekl: *Požádej, a národy ti předám do dědictví*. V dědictví byla Synu dána svatá Církev, kterou mu nezanechal Otec po své smrti, ale kterou On sám podivuhodně získal vlastní smrtí.

Foto: jplenio / Pixabay

„Kámen, který stavitelé odvrhli, stal se kvádrem nárožním. Učinil to Pán a v našich očích je to podivuhodné!“ Proto vám říkám: Vám bude Boží království odňato a bude dáno národu, který ponese jeho ovoce.

Augustin

Větším problémem však je, že Lukáš nejenže neříká, že to pověděli, ale uvádí také opačnou odpověď. Říká totiž: když to slyšeli (tedy tento výrok z Pánových úst), řekl: jen to ne! Zbývá nám tedy pochopit, že někteří z posluchačů odpověděli tak, jak to uvádí Matouš, jiní pak, jak mluví Lukáš, tedy „jen to ne!“. Ať se nikdo netrápí tím, že Matouš uvádí, jak k Pánovi přistoupili velekněží a starší lidu a řeč dále pokračuje bez toho, aby zmínil kohokoliv dalšího, snad jen s výjimkou konstatování, že vinice byla svěřena vinohradníkům. Dá se totiž předpokládat, že toto vše bylo řečeno v přítomnosti velekněží.

Raban

V morálním slova smyslu se vinice svěřuje k obhospodaření každému, kdo je pokřtěný. Jeden, druhý a třetí sluha je poslán při čtení Zákona, žalmů a prorocství, protože podle jejich napomenutí máme konat dobro. Poslaný je zabitý a vyhozený tedy, kdy slovem pohrdne anebo – a to je ještě horší – rouhá se proti němu. Dědice člověk osobně zabije tehdy, kdy pošlapává Božího Syna a pohrdá Duchem milosti. A když se špatný vinohradník zahubí, vinice se dá jinému, kdy dar milosti, kterým pyšný pohrdl, dostane poníženy.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

ÚSILÍ O RASOVOU SPRAVEDLNOST BY MOHLO PŘINĚST OŽIVENÍ ZÁJMU O OTÁZKY PRÁVA NA ŽIVOT

Někteří stoupenci hnutí za právo na život říkají, že nedávné úsilí o nastolení rasové rovnosti ve Spojených státech může oživit vnímání důležitosti jejich cílů, a poukazují na to, jak spolu tyto dva problémy souvisí.

Kateri Remmesová, dvaadvacetiletá stážistka v neziskové organizaci *Illinois Right to Life* (Illinoiské právo na život) a předsedkyně klubu hnutí pro život na Dallaské univerzitě, sdělila CNA, že ji ovzduší sociální spravedlnosti, které se utvořilo kolem rasismu, přimělo „chtít s ním bojovat ještě víc“.

„Vidím, jak moc jdou spolu ruku v ruce a jak mohu bojovat proti obojímu“, rasismu i potratům. „V podstatě se tak zvýšila moje vnímavost vůči dnešním rasovým nerovnostem.“

Remmesová teď hodně píše o rasových nerovnostech v souvislosti s umělým ukončením těhotenství. Jak uvedla pro CNA, ovzduší rasové spravedlnosti se stalo klíčovou platformou pro diskusi o potratech.

„Teď je ten nejlepší čas na to, abychom tyto rasové problémy začali osvětlovat a řešit. S tím, jak se ve zprávách čím dál víc hovoří o rasových nerovnostech, je důležité poukazovat na nerovný přístup, jehož výsledkem je nespravedlivá smrt nenarozených černošských dětí a jejich matek,“ napsala pro *Illinois Right to Life*.

Některé zprávy ukazují, že klima aktivismu proti rasismu, jež vyvolala smrt Georga Floyda, zvýšilo u mnoha mladých lidí pocit rozpolcenosti vůči potratům.

„Já sama i další aktivisté v mém okolí se zaměřujeme na problémy, kde máme pocit, že se bezprostředně týkají života a smrti,“ řekla devatenáctiletá Kaitlin Ahernová pro *New York Times*. Její prohlášení vystihuje postoj více než desítky mladých lidí, s nimiž tento list dělal rozhovor.

Podle průzkumu z roku 2019 mezi mladými lidmi ve věku 18–23 let považují mladé ženy masovou střelbu, klimatické změny, vzdělání, rasovou nerovnost a zdravotní péči za důležitější než umělé ukončení těhotenství. Mladí muži označili za důležitější devět problémů, včetně nezaměstnanosti, přistěhovalectví, zadluženosti studentů a terorismu.

Z nedávné studie na Univerzitě Notre Dame vyplývá, že zatímco Američané nepovažují umělý potrat za „žádoucí dobro“, nepředstavuje pro ně problém, o němž by se podle jejich názoru mělo diskutovat ve veřejné sféře.

„Postoje k umělému ukončení těhotenství nejsou běžným tématem rozhovorů u večere,“ uvádí notredamská studie. Tato otázka je „pro mnohé hluboce osobní“.

Pro propotratové aktivisty to znamená, že musí možnost umělého ukončení těhotenství „přeformulovat tak, aby byla (opět) vnímána jako něco, zač mladé ženy bojují“.

Stoupenci hnutí za právo na život však nemají pocit, že problémy rasismu a umělého ukončení těhotenství stojí proti sobě. Naopak vnímají zvýšení zájmu o otázky spjaté s potraty, které tvoří základ a zdroj mnoha rasových nerovností.

Největší klinika Americké federace plánovaného rodičovství nedávno ze své budovy odstranila jméno své zakladatelky Margaret Sangerové pro její „rasistický odkaz“.

„Odstranění jména Margaret Sangerové z naší budovy představuje nezbytný a opožděný krok k tomu, abychom se vypořádali se svým dědictvím a uznali, čím federace plánovaného rodičovství přispěla k historické reprodukční újmě v komunitách jiné barvy pleti,“ prohlásila Karen Seltzerová, předsedkyně správní rady newyorské pobočky Americké fede-

race plánovaného rodičovství.

Kristi Hamricková, hlavní mediální a politický stratég organizace *Students for Life of America* (Studenti pro život Ameriky), řekla CNA, že nejednoznačný postoj některých mladých lidí k potratové problematice odhaluje, že volání po větších možnostech umělého ukončení těhotenství není v nynějším politickém klimatu Ameriky účinný „bojový pokřik“.

„Strategie propagace potratů během pandemie špatně rozumí americkému prostoru,“ sdělila Hamricková CNA. „Opravdu lidé, kteří se potýkají s nezaměstnaností, covidem, nejistotou ohledně studia a nepředvídatelným hospodářským vývojem, chtějí právě toto?“

Hamricková uvedla, že mnohé mladé ženy nepokládají debatu o potratech za relevantní, protože „ignoruje, co ženy opravdu chtějí a potřebují“.

Zatímco se stoupenci potratů chystají přeformulovat své cíle tak, aby je mladé ženy vnímaly jako relevantní, Hamricková mluvila o příležitosti oslovit ženy z „neostrého středu“, jak to sama nazývá.

„Představa, jak tato generace denně vysedává a jenom si přeje snadnější přístup k potratům, je naprosto lichá a zcela se míjí s tím, co tito lidé chtějí a potřebují,“ řekla Hamricková CNA. „Snadnější přístup k potratům je nemotivuje.“

Anna Wilgenbuschová

CNA

Přeložila Alena Švecová

Anna Wilgenbuschová
novinářka

METAFYZICKÝ ROZMĚR SPORU BOSTOCK VERSUS CLAYTON COUNTY

Shromáždění před budovou Nejvyššího soudu 8. října 2019 v den ústního jednání ve věci Bostock. Foto: wikipedia.org

Elizabeth Anscombová proslula svým tvrzením, že všeobecné přijetí antikoncepce oslabí vztah mezi manželstvím, sexem a dětmi. Také však předpověděla, že povede k celkovému přijetí homosexuálních praktik a vztahů. Když Nejvyšší soud Spojených států amerických v kauze Griswoldová versus Connecticut (1965) vyhlásil, že užívání antikoncepce je ústavním právem, etabloval se jako pečovatel o sexuální revoluci a spustil rozsáhlý sociální experiment, který měl tezi Anscombové prověřit.

Dnes vidíme výsledky. Jestliže rozhodnutí ve sporu Griswoldová versus Connecticut na teoretické rovině oddělilo sex od dětí, rozhodnutí v kauze Eisenstadt versus Baird (1972) v těsném závěsu oddělilo sex od manželství. Poté v případě Lawrence versus Texas (2003) začal být homosexuální intimní styk pojímán

jako ekvivalent manželství. Následovalo ještě mnohé další. Nyní nás tato dlouhodobá mizérie dovedla ve sporu Bostock versus Clayton County k rozhodnutí, jímž většina v čele se soudcem Neilem Gorsuchem téměř bez diskuse odmítla skutečnou existenci pohlaví a organické jednoty lidského subjektu.

Mnohé konzervativce zvláště roztrpčuje skutečnost, že se Gorsuchovo rozhodnutí snaží tento nejnovější, silně radikální útok Nejvyššího soudu na lidskou přirozenost předkládat jako čistý projev „originalistického přístupu“ (přesvědčení, že americká ústava má být vykládána v souladu s původním záměrem jejich autorů – pozn. překl.). Soudci bývají často obviňováni z toho, že zemi vnucují své vlastní politické preference. Tato kritika však podceňuje rozsah toho, co je v sázce v řetězci případů vedoucích ke kauze

Bostock. Otázka, zda opravdu existuje něco jako muži a ženy, není „politická preference“.

Gorsuch s pedantskou přesností latinského gramatika pomalejším z nás vysvětluje, že není možné, aby zaměstnavatel odmítl někoho zaměstnat na základě „homosexuality nebo transgenderového statusu“, aniž by se tím zároveň nedopustil diskriminace „na základě pohlaví“. Například s mužem odmítnutým proto, že ho sexuálně přitahují muži, se nakládá jinak, než kdyby byl ženou, kterou přitahují muži. Podobně s mužem, který je zaměstnavatelem odmítnut proto, že se „identifikuje“ jako žena, je nakládáno jinak, než kdyby byl ženou, která se „identifikuje“ jako žena.

Čtenáři nejspíš cítí, jak silně je tato argumentace zvrácená, ale možná nedokážou přesně určit v čem. Pokud argumentace nemá degenerovat na pouhá klišé, musí se vztahovat k něčemu z reálného světa. Ale k čemu? Pojem diskriminace, jak nám říká samotný tento případ, vyžaduje, aby nejméně dva odlišní, avšak „podobně postavení“ jedinci měli nějaký společný rys. V tomto případě je tímto společným rysem „přitažlivost k mužům“ nebo „sebeurčení jako ženy“; odlišnými, avšak podobně postavenými osobami jsou muž a žena, s nimiž se jedná rozdílně.

Argumentace tu tedy předpokládá, že když muži přitahují muže a když přitahují ženu, jde o identický druh přitažlivosti. Zároveň předpokládá, že „identita“ muže jako ženy je totožná s „identitou“ ženy jako ženy a že ve skutečnosti jde o identický druh „identity“. Odložíme-li stranou otázku, jak by muž mohl vědět, že sám sebe „jako ženu“ zakouší stejně, jako sama sebe vnímá žena, toto přirovnání vyvolává ještě jeden zásadnější problém. Gorsuch je těmito svými předpoklady nucen také předpokládat, že pohlavně dimorfní tělo a mentální aspekty přitažlivosti a „identity“ spolu souvisí jen

Foto: Scott Broome / Unsplash

Pro přirozenost člověka není nic tak základní jako dělení lidstva na muže a ženy a souvztažnost jejich těl.

vnějškově, ba dokonce nahodile.

V Gorsuchově sexuální ekonomii se tedy muži a ženy navzájem nepřitahují proto, že je přirozené, aby muži přitahovali ženy a naopak. Jejich vzájemná přitažlivost tu je dána pouze tím, že náhodou mají jednu z možných „orientací“. Právě tento předpoklad nahodilosti tvoří filozofický základ pro chápání homosexuality jako něčeho normálního. Gorsuch tak na základě v podstatě homosexuálního paradigmatu *de facto* celkově mění pojetí sexuality. Neméně důležité je, že tím, jak podle tohoto pojetí vykládá i způsob užití slova „pohlaví“ v VII. hlavě Občanského zákoníku, vnučuje toto paradigma nehledě na jeho filozofickou pochybnost jako otázku zákona všem mužům, ženám a dětem bez výjimky.

Podobně se nová sexuální ekonomie domnívá, že „gender“ je „určený“ a „přidělený“. Tyto výrazy vypovídají o vnějším a nahodilém vztahu mezi pohlavně odlišeným tělem a tím, jak člověk sám sebe vnímá jako pohlavně odlišenou by-

lost. Organická jednota daného subjektu je tak radikálně roztříštěna. I zde však platí, že implicitní filozofická antropologie předpokládaná tímto krokem přesně odpovídá postojům hnutí za právo na „genderové sebeurčení“. Podobně, jako tomu bylo s „orientací“, tak Gorsuch chápe lidský subjekt podle v zásadě „transgenderového“ paradigmatu a vnučuje toto paradigma celé populaci jako otázku zákona. Gorsuchova argumentace je převrácená, protože o věci fakticky rozhoduje předem a k závěru dospívá pouze převzetím metafyzické pravdy, která je svou podstatou a lidsky sporná.

Pro přirozenost člověka není nic tak základní jako dělení lidstva na muže a ženy a souvztažnost jejich těl. Nic není pro dějiny, civilizaci a budoucnost tohoto druhu tak ústřední. Nic nemá na osobní blaho, integritu a autentickou identitu člověka zásadnější vliv. Naše příbuzenské vazby jsou do našeho těla vepsány od narození. To vše je nyní podrobeno tříštivým a svévolným tendencím nové sexu-

ality, s jejím redukováním těla na mechanismus a funkci a s tím, jak jednotlivce vydává na milost vrtochům psychických stavů. Schopnost definovat, co jsou lidé – jaká je jejich základní podstata – může být pouze prototypem chabě zastřehého totalismu.

Gorsuch předkládá daný názor jako konzervativní a umírněný. Zdánlivě uplatňuje Scaliův upřednostňovaný způsob výkladu a požaduje omezený rozsah uplatnění. Předstírá, že tělesné „pohlaví“ přijímá jako skutečné a že zachovává takzvané binární dělení na muže a ženy. Soudce Kavanaugh ve svém oponentním stanovisku oceňuje konečný výsledek jako důležitou záležitost spravedlnosti, když ne to, že ho bylo dosaženo soudcovskou legislativou.

Nikdo by se neměl nechat zmást. Principy ohlášené v rozhodnutí ve věci Bostock versus Clayton County budou expandovat do celého organismu amerického práva a jeho metafyzické předpoklady budou dál podkopávat „binární“ charakter pohlaví, jako tomu je ve velké části hnutí za právo na „genderové sebeurčení“. Nakonec tento proces začne ničit sám sebe, neboť toto hnutí na srozumitelnost odlišnosti pohlaví spoléhá a zároveň ji oslabuje. Jeho ztroskotání však nebude zárukou blahodárné obnovy.

Zatím s sebou toto expandování nese všeobecný požadavek, aby navzdory našemu nejhlubšímu lidskému instinktivnímu poznání a zkušenostem všichni mluvili a jednali – a nakonec i přemýšleli – podle nových metafyzických kategorií. To není nic jiného než vynucená nepoctivost.

David S. Crawford
First Things
Přeložila Alena Švecová

David S. Crawford
docent morální teologie a rodinného práva
a proděkan pro studijní záležitosti

CELNÍCI A NEVĚSTKY NÁS PŘEDEJDOU

V právě vycházející knize rozhovorů emeritní prefekt Kongregace pro nauku víry kardinál Gerhard Müller kritizuje německou Synodální cestu, které vyčítá „odklon od pravé víry“. Německý církevní establishment prý pokládá Církev za „pouhou lidskou organizaci, která má čistě sekulární cíle“, a proto ztrácí porozumění pro svátosti a posvátné úřady. „Důraz je kladen na témata, které západní svět vítá s nadšením,“ uvedl Müller v rozhovoru s novinářem Martinem Lohmannem. Další zpráva z německé oblasti je, že Kongregace pro nauku víry zatrhlá interkomunio. „Kongregace pro nauku víry vyloučila eucharistické společenství mezi katolickou a protestantskou církví v Německu a teologicky jej zdůvodnila příliš velikými rozdíly v chápání eucharistie a církevního úřadu,“ píše *Radio Vatikán*.

V sousední Francii si zas udělali analýzu, jak to vypadá s návštěvností bohoslužeb po opětovném otevření kostelů. „Přestože sanitární opatření nejsou již překážkou pro náboženský život, v mnoha zemích se počty lidí na nedělních bohoslužbách výrazně snížily. Podle odhadů se ve Francii nevrátilo do svých farností asi 30% věřících. Některé zadržuje strach z nákazy, další si zvykli na mši v televizi nebo po internetu. Je tady ovšem i další kategorie věřících, které odrazují nepřiměřená bezpečnostní opatření. (...) Do kostela se však nevrátili také ti, kdo objevili možnosti nabízené médií. Jak říká biskup Bernard Ginoux, od počátku pandemie došlo k nesmírnému rozšíření mši po internetu. Každý si mohl v široké nabídce najít, co se mu líbí, vlastní styl, lepší hudbu, zajímavější kázání. Některým je nyní zatěžko na to rezignovat.“ Víme vůbec ještě, co je mše svatá? Jaké má místo v našem životě? Pro deník *Nuova Bussola Quotidiana* o tom kardinál Robert Sarah výstižně pohovo-

Foto: katedrala-mostar.info

řil: „Je to otázka víry, kdybychom měli povědomí o tom, co slavíme při mši svaté a co je eucharistie, některé způsoby podávání svatého přijímání by nám ani nepřišly na mysl. Bůh se vtělil, je z masa a kostí, není virtuální realitou. To (online přenos mše sv., pozn. red.) je také velmi scestné pro kněze. Při mši svaté se kněz musí dívat na Boha, tady si naopak zvyká na pohled do televizní kamery, jakoby se jednalo o divadlo. V tom není možné pokračovat. Vraťme se ke svatému přijímání.“

Celníci a nevěstky vás předejdou do Božího království! Burčující slova evangelia 26. neděle letošního mezidobí vyzývají k tomu, abychom si zachovali náskok. Čím se získá náskok? Odpověď je jednoznačná – konáním pokání. „Je třeba dobře vidět, že posledním cílem pokání je pomáhat každému z nás, jak

napsal Boží služebník papež Jan Pavel II., abychom ze sebe učinili úplný dar Bohu,“ říká emeritní papež Benedikt XVI. A dodává: „V Novém zákoně vynáší Ježíš na světlo hluboký smysl pokání, když nepadá postoj farizejů, kteří úzkostlivě dodržovali příkazy Zákona, ale jejich srdce bylo od Boha daleko.“ Doba nás nešetří, nabídky jsou přemnoženy, lákadla silná. O to více musíme zrak upnout na finále, na tu čáru, co dělí zemi s nebem a peklím. A držet si svůj náskok.

A víte co ještě? Nejvyšší civilní vyznamenání, Zlatou medaili britské veterinární charity PDSA obvykle dostávají psi. Letos byla poctěna krysa. Krysa jménem Magawa v Kambodži vyhledává miny a nevybuchlou municí. Kdo by to do té chlupaté potvory řek!

–zd–